

ИСКРА НИКОЛОВА

МЮЛХАЙМСКИ ТЕАТРАЛНИ ДНИ 2005

През май 2005 г. фестивалът на съвременната немскоезична драматургия в град Мюлхайм на Рур отпразнува своя тридесетгодишен юбилей. За първи път този театрален форум отваря вратите си в далечната 1976 г. Оттогава досега на него ежегодно се представят средно между 5 и 8 сценични реализации на немскоезични театрални текстове, поставени за първи път през предхождащите 12 месеца. Но определението „съвременна“ драматургия не се свежда само до хронологията. Още в началото фестивалът приема за своя мисия да откроява нови, стойностни явления, текстове и тенденции в развитието на немскоезичната драма. Сега, тридесет години по-късно, е видно, че Мюлхаймският фестивал доста успешно е следвал тази мисия. Сред отличените драматурзи са значими немски, австрийски и швейцарски автори: Хайнер Мюлер (1979), Бото Щраус (1982), Георг Табори (1983, 1990), Вернер Шваб (1992), Танкред Дорст (1989, 1998), нобелистката Елфриде Йелинек (2002, 2004), както и представители на по-новото поколение: Деа Лоер (1998), Оливер Буковски (1999) и др.

Тази година мюлхаймската селекция представи няколко поколения драматурзи: от ветерана Петер Хангке (който предварително бе оповестил, че

участва, без да се състезава за наградата) през минаващите вече към средното поколение Фриц Катер, Терезия Валзер, Деа Лоер, Лукас Берфус, Роланд Шимелпфениг до съвсем младите Ребека Крихелдорф и Аня Хилинг (студентка по драматургия в Берлин).

Сред селектираните театри особено се открояха Виенският „Бургтеатър“ и хамбургският театър „Талия“, всеки от тях с по две постановки. Тук също правеше впечатление жанровото и стилистично разнообразие.

В минималистичен формат (двама изпълнители) е решена „Унтертагсблус“ на Петер Хангке („Бургтеатър“, реж. Фридерике Хелер). Главният персонаж в пиесата е нещо като уличен пророк, който засипва с гневни проповеди и язвителни критики своите спътници в метрото. Във Виенската

постановка „Гневният мъж“ (актьорът Филип Хохмер) говори директно на зрителите. Така представлението се превръща своеобразна „кавърверсия“ на скандално известната по-ранна пиеса на Хандке „Обругаване на публиката“ (1966). Освен с провокацията текстът на Хандке въздейства с експресивността и енергията на словото.

В противоположния „ансамблов“ край на спектъра е хамбургската постановка „Животът на площад „Рузвелт“ от Деа Лоер („Талия“ театър, реж. Андреас Кригенбург). В новата си пиеса авторката, която през последните години живее и работи в Бразилия, пресъздава атмосферата на Сао Пауло. Някъде в безкрайните пренаселени пространства на мегаполиса, на малкото грозно площадче „Рузвелт“ тече живот, изпълнен с безработица, престъпления, насилие, наркотици, проституция – едно настояще, което би могло да се чете като мрачен предупредителен знак за възможното недалечно европейско бъдеще. Но постановката на Кригенбург не залага на натуралистични картини от „дъното“. По-скоро е търсена една ярка зрелищност, напояща за размах на Кастроф, и съчетаваща елементи на магически реализъм и епически театър.

Още по-успешно се представи другата постановка на театър „Талия“ – „Автобусът (Явлението на една светица)“, на режисьора Шефан Кимиг. Авторът, швейцарският драматург и писател Лукас Берфус, роден в кантона Берн през 1971 г., е фаворитът на Мюлхайм'05. Неговата пиеса „Автобусът“

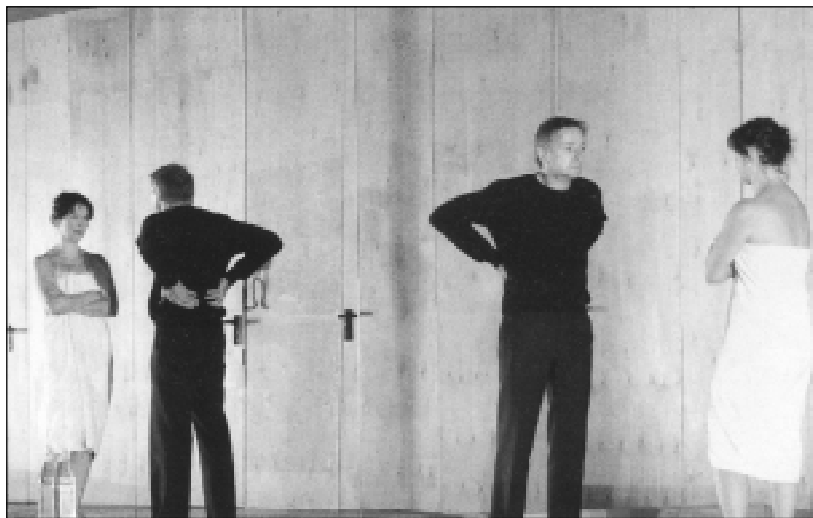
спечели както наградата на журито, така и тази на публиката. Главната героиня – младата Ерика (Фрици Хаберлант), в чието минало тъмнеят проблеми и наркотици, внезапно преживява момент на откровение: насън ѝ се явява ангел, който ѝ заръчва да отиде на поклонение в полския град Ченстохова, при чудотворната Черна мадона. Ерика обаче се качва в погрешен автобус, шофьорът я изхвърля като пътник без билет през нощта в някаква пустош и това поражда различни перипетии, срещи и сблъсъци. В края на краищата Ерика успява да стигне до Ченстохова, макар че „чудото“, което се случва на финала, е изчезването на една статуетка на св. София от (фалшиво?) злато. Текстът на Берфус излъчва едно особено очарование, в него мрачната гротеска се озарява от контрапунктни моменти на веселост, лиризм и хумор. Според театралния критик Юрген Бергер Ерика е един от най-въздействащите образи в новата немскоезична драматургия.

Освен състезателната програма, юбилейното издание на Мюлхаймския фестивал имаше и богата съпътстваща програма, която включваше „Облак 3“ на Елфриде Йелинек (реж. Ернст Бингер), авторско четене на Петер Турини, представяне на съвременни португалски и френски драматурзи, международен симпозиум по проблемите на съвременната драматургия, организиран от ИТИ – Германия, с участието на театри от Великобритания, Франция, Канада, Финландия, Белгия и др.

През трите десетилетия на своето съществуване Мюлхаймският фестивал

е преминал през най-различни периоди и епохални събития: рухването на Берлинската стена, обединението на Германия, навлизането в третото хилядолетие. За един театрален фестивал 30 го-

дини никак не са малко. Мюлхайм несъмнено има своя принос за израстването, развитието и общуването на няколко поколения театрала – автори, режисьори, артисти и зрители.

Фотограф Райнхард Вернер

„Жената от преди“ – Р. Шимелфениг, реж. Ш. Мюлер,
Burgtheater, Виена, Австрия

Фотограф Арно Деклер

„Животът на площад „Рузвелт“ – Д. Лоер, реж. А. Кригенбург,
Thalia Theater, Хамбург, Германия